

SAMEN BOUWEN

OP VERTROUWEN

Verkiezingsprogramma 2026-2030
CDA Vijfheerenlanden

Inhoud

Voorwoord.....	4
Ons verhaal.....	4
Een politiek van samenwerken.....	4
Resultaten afgelopen 4 jaar.....	4
Bouwen aan de toekomst doen we samen	4
Ons Kompas.....	5
Solidariteit: Omzien naar elkaar.	5
Publieke gerechtigheid: Een eerlijke, fatsoenlijke overheid.....	5
Rentmeesterschap: Zorg voor de toekomst.	5
Gespreide verantwoordelijkheid: Samen kunnen we meer.	5
Top 10 CDA-prioriteiten.....	6
1. Verantwoordelijke samenleving	7
Waar staan wij voor.....	7
Kracht van mensen en gemeenschappen.....	7
Tijd van verbinding	7
Verantwoordelijkheid begint bij onszelf	7
Openbaar bestuur	7
Midden in de samenleving	7
Financiële onzekerheid gemeenten	8
Onze CDA-plannen	8
2. Een gezonde samenleving	10
Waar staan wij voor.....	10
Preventie	10
Zorg en welzijn staan centraal.....	10
Zorgen doen we samen	10
Neem niet alle zorg over	10
Onze CDA-plannen	11
Investeer in samenleven en de lange termijn	11
Sport en beweging	12
Onze CDA-plannen	12
3. Een betrokken samenleving	13
Waar staan wij voor.....	13
Cultuur, tradities en verenigingsleven.....	13
Voor en door iedereen	13
Onze CDA-plannen	13

Kinderopvang en onderwijs: investeren in kansen voor alle kinderen	14
Onze CDA-plannen	14
Asiel en integratie	15
Onze CDA -plannen.....	15
Veiligheid	16
Onze CDA -plannen.....	16
4. Een leefbare omgeving.....	17
Waar staan we voor.....	17
Leefbare omgeving.....	17
Openbare ruimte	17
Right to Challenge	17
Onze CDA-plannen	17
Woningbouw	18
Schaarse ruimte	19
Wonen en zorg	19
Onze CDA-plannen	19
Mobiliteit en infrastructuur.....	20
Onze CDA-plannen	20
Landbouw	21
Onze CDA-plannen	21
5. Economie en Financiën	22
Waar staan we voor.....	22
Sterke lokale economie en werkgelegenheid.....	22
Financiën	22
Bestaanszekerheid en armoedebestrijding	22
Onze CDA-plannen	23
Verantwoordelijk financieel beleid.....	23
Evenwichtige belastingen en heffingen.....	23
Ontwikkeling OZB	23
Onze CDA-plannen	24

Voorwoord

Het CDA Vijfheerenlanden staat met een hoopvol verhaal midden in de samenleving. Wij komen op voor gewone mensen die elke dag het goede willen doen. Dagelijks bouwen wij met u aan de mooie gemeente waarin wij mogen wonen. Waar mensen onderdeel zijn van een sterke gemeenschap en waar iedereen telt. Een gemeente waar kinderen veilig opgroeien, waar iedereen goede zorg krijgt en onze samenleving bruist.

Ons verhaal

Het is juist de kracht van die samenleving waarin wij geloven. Waar mensen elkaar ontmoeten in gezinnen, geloofsgemeenschappen, verenigingen, sportclubs, (familie)bedrijven of coöperaties. Waar respect, waarden en normen niet ouderwets zijn, maar juist gekoesterd worden. Waar het algemeen belang boven het eigen belang gaat. Waar mensen verantwoordelijkheid nemen voor hun leefomgeving, omzien naar elkaar en voor elkaar zorgen. Waar we Vijfheerenlanden beter doorgeven aan onze kinderen en kleinkinderen. Samen kunnen we meer.

Wij doen dat met gezond verstand, sociaal bewogen en met realisme.

Een politiek van samenwerken

Vanuit die gedachte pakken wij onze verantwoordelijkheid graag op. Wij zijn ervan overtuigd dat er een politiek van samenwerken nodig is. Het CDA is een lokaal verankerde partij met korte lijnen naar zowel Utrecht, Den Haag als Brussel. Wij staan voor een hoopvolle en constructieve koers.

Resultaten afgelopen 4 jaar

- Er zijn voor bijna alle kernen dorpswoonvisies of gebiedsvisies opgesteld.
- Er zijn veel nieuwe woningen gebouwd.
- Er zijn vorderingen bij het op de kaart krijgen van randwegen bij Lexmond en Nieuwland.
- Onze gemeente is financieel gezond gebleven.
- Het nieuwe gemeentehuis wordt niet duurder dan de drie afzonderlijke gemeentehuizen.
- We hebben budget voor inwonersinitiatieven kunnen behouden.
- Het VN-verdrag voor de rechten van mensen met een beperking is vertaald naar "Onbeperkt meedoen in Vijfheerenlanden. In elk voorstel wordt dit opgenomen.
- De huisvesting van de bibliotheek in Leerdam komt in het nieuwe gemeentehuis.
- De visie op de sociale basis is vastgesteld.
- Het beleidsplan gemeenschapshuizen is vastgesteld.
- Het programma "Opgroeien" heeft vorm gekregen. Zo willen we zorgen voor gelijke kansen, talentontwikkeling en een gezonde en veilige basis voor iedereen van -9 maanden tot 27 jaar.
- Er komt een nieuw MFC (multifunctioneel centrum) in Hagestein.
- De eerst stappen zijn gezet voor de planontwikkeling van de vernieuwing van Berenschot en Het Dak in Leerdam.

Onze CDA-plannen

Voor u liggen onze plannen voor de periode 2026-2030. Ons verhaal voor Vijfheerenlanden. Om u te laten zien waar wij onze focus leggen en hoe wij willen bouwen aan de toekomst. Aan een gemeenschap waar mensen tot hun recht komen en het goed en veilig leven is. Een verhaal vol bouwstenen, ideeën en voorstellen.

Bouwen aan de toekomst doen we samen

Uw steun is onmisbaar om ons verhaal voor een fatsoenlijk Vijfheerenlanden vorm te geven. Wij nodigen u van harte uit om met ons te bouwen aan de toekomst. Want een sterke gemeenschap begint bij u, bij jou, bij ons allemaal. Mogen wij op 18 maart op uw stem, op jouw stem rekenen?

Ons Kompas

Het CDA handelt en denkt vanuit het christendemocratisch gedachtengoed. Onze vier kernwaarden Solidariteit, Publieke gerechtigheid, Rentmeesterschap en Gespreide verantwoordelijkheid zijn daarbij ons kompas. Deze waarden zijn de basis voor onze inzet voor Vijfheerenlanden.

Solidariteit: Omzien naar elkaar.

Als mens zijn we aan elkaar gegeven. We zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en zijn het gelukkigst als we in gemeenschap met anderen leven. Als we worden gezien en gewaardeerd. Mensen die kwetsbaar zijn verdienen steun. Wij noemen dit solidariteit. Steun van een sterke samenleving en steun van een beschermende overheid.

Publieke gerechtigheid: Een eerlijke, fatsoenlijke overheid.

De overheid is er om samenleven mogelijk te maken voor ons allemaal. Wij maken ons sterk voor een rechtvaardig bestuur dat duidelijke grenzen stelt en mensen zekerheid geeft. Het behoud van een sterke rechtsstaat is hierbij onmisbaar. De overheid is er om onrecht te bestrijden. Daarom worden we strijdbaar als minderheden worden gediscrimineerd, als er tussen regio's oneerlijk wordt geïnvesteerd of als mensen door de overheid van het kastje naar de muur worden gestuurd.

Rentmeesterschap: Zorg voor de toekomst.

We zorgen ervoor dat we de wereld beter achterlaten voor onze kinderen en kleinkinderen. CDA'ers noemen dat rentmeesterschap: zorgen voor het klimaat, inzetten op duurzaamheid en een gezonde leefomgeving. Maar het gaat ook over het koesteren van de cultuur en tradities, die we hebben geërfd van de generaties voor ons. En het gaat over financiën. Wij gaan verantwoordelijk om met belastinggeld omdat we de volgende generatie niet met onze rekening mogen opzadelen.

Gespreide verantwoordelijkheid: Samen kunnen we meer.

Iedereen in onze samenleving heeft een eigen en een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Het CDA noemt dat gespreide verantwoordelijkheid. Samen kunnen we meer. We maken ons sterk voor minder regels en meer ruimte voor verenigingen en coöperaties. De overheid moet zich niet met alles bemoeien, maar vertrouwen geven. Mensen weten vaak zelf veel beter wat er nodig is in hun dorp of wijk.

Dagelijks bouwen wij zo aan een fatsoenlijk Vijfheerenlanden. U kunt op ons rekenen!

Top 10 CDA-prioriteiten

- 1 De woningbouw in alle kernen versnellen.
- 2 Vol inzetten op preventie om de opgelopen kosten van de zorg in te dammen.
- 3 Werken aan een verantwoordelijke en duurzame samenleving.
- 4 De planvorming rondom het realiseren van randwegen binnen vier jaar afronden.
- 5 Het stimuleren van het gebruik van het budget inwonersinitiatieven.
- 6 Veilige fiets- en wandelroutes.
- 7 Toekomstperspectief voor agrariërs.
- 8 Toekomst voor onze kinderen: goed onderwijs en goede onderwijshuisvesting.
- 9 Regelgeving vereenvoudigen.
- 10 Zorg voor elkaar: samenredzaamheid stimuleren.

1. Verantwoordelijke samenleving

Waar staan wij voor

CDA Vijfheerenlanden gelooft in een samenleving waar iedereen zich thuis kan voelen, een eigen plek heeft, en verantwoordelijkheid draagt voor elkaar en de gemeenschap. Een samenleving waarin solidariteit, verbondenheid en omzien naar elkaar de uitgangspunten zijn.

Dicht bij mensen

De overheid ondersteunt mensen waar nodig, maar altijd met respect voor hun eigen kracht en verantwoordelijkheid. Verantwoordelijkheden liggen in de eerste plaats bij de mensen zelf en hun gemeenschappen. Onze gemeente springt bij waar dat nodig is, bijvoorbeeld als basisvoorzieningen zoals zorg, onderwijs en veiligheid in het geding komen, maar laat ruimte voor eigen initiatief en lokaal ondernemerschap.

Het CDA staat voor hoopvolle en fatsoenlijke politiek. Wij staan voor een bestuur dat dicht bij de mensen staat, met aandacht en een luisterend oor voor wat er leeft in onze wijken en dorpen. Als lokale partij werken we aan oplossingen voor vraagstukken die u direct raken: zorg en ondersteuning dichtbij huis, een passende woning, veilige straten en levendige buurten.

Kracht van mensen en gemeenschappen

Wij geloven in de kracht van mensen en gemeenschappen. Wij geloven dat wat ons verbindt, veel sterker is dan wat ons verdeelt. Samenleven gebeurt niet vanzelf, maar je ziet het overal om je heen. Een moeder die jeugdtraining geeft bij de sportclub, buurtbewoners die samen het groen onderhouden, scholieren en ondernemers die meedoen aan maatschappelijke acties of een vriendelijke groet op straat. Een gemeenschap bouw je samen.

Tijd van verbinding

We leven in een tijd waarin de wereld snel verandert. Vertrouwen staat onder druk en het lijkt soms ieder voor zich. Wij geloven dat samenleven meer is dan je eigen geluk en ieder voor zich. Het gaat om respect, verantwoordelijkheid en naar elkaar omzien. Minder ik en meer wij.

Door verbinding, met ruimte voor de ontwikkeling van ieders talent, maken we gemeenschapszin sterker.

Verantwoordelijkheid begint bij onszelf

Wij staan voor een overheid die ondersteunt waar het nodig is en ruimte biedt waar dat kan. Denk aan een steuntje in de rug voor een inwonersinitiatief of het eenvoudiger maken voor vrijwilligers om hun werk te doen. Maar, we geloven ook dat verantwoordelijkheid begint bij jezelf. In je eigen straat, je wijk of je vereniging. Ook ouders hebben een grote verantwoordelijkheid voor de opvoeding van hun kinderen.

Openbaar bestuur

Onze gemeente is een herkenbare, benaderbare en betrouwbare partner in het leven van onze inwoners. Zij laat ruimte en geeft vertrouwen aan de samenleving om eigen initiatieven te nemen en verbindt inwoners door mogelijkheden te creëren voor ontmoeting en samenwerking.

Midden in de samenleving

Het CDA staat midden in de samenleving, is lokaal verankerd. Betrokken en actief, maar wel met beide benen stevig op de grond. U vindt ons in de rij bij de bakker om de hoek, langs de lijn bij een sportwedstrijd, op het schoolplein of een praatje makend op de markt. Wij zijn inwoners, burens, ondernemers en vrijwilligers. We kennen de uitdagingen waar onze gemeente voor staat, maar zien ook de kansen.

We zien wat mensen samen kunnen bereiken. Ieder mens telt en kan op zijn of haar plek een waardevolle bijdrage leveren. We luisteren, en verbinden met respect voor elkaar.

Dat doen we niet alleen lokaal, maar waar nodig zetten we onze korte lijnen met Utrecht, Den Haag en Brussel in. Sommige uitdagingen vragen tenslotte om een integrale provinciale, landelijke of Europese aanpak. Met hart en ziel bouwen wij zo samen met u aan Vijfheerenlanden.

Financiële onzekerheid gemeenten

Het rijk bezuinigde fors op gemeenten, wat leidt tot grote financiële onzekerheid. Gemeenten moeten zich daardoor buigen over eventuele bezuinigingen op zwembaden, bibliotheken en andere publieke voorzieningen. Dit betekent een bezuiniging op gemeenschapszin en saamhorigheid. Voor het CDA is dit onaanvaardbaar. Veel van onze uitdagingen vragen om gezamenlijke oplossingen van lokale, regionale, landelijke en Europese bestuurders.

Het CDA wil meer geld voor gemeenten. Als er extra taken komen, dan dienen daar ook financiële middelen bij te komen, d.w.z. knaken voor taken. Maar onze gemeenteraad heeft daar helaas geen directe invloed op. Wel kunnen we lokaal verstandige keuzes maken met de beperkte middelen die we hebben. Van het lokale CDA mag je in financieel moeilijke tijden het volgende verwachten:

- Wij kiezen voor het versterken van voorzieningen en gemeenschapszin.
- Wij houden de lasten zo laag mogelijk. Als er geld te kort komt, kijkt het CDA eerst waar onze gemeente zelf kan bezuinigen.
- Een lastenverhoging mag niet alleen dienen om de begroting sluitend te krijgen, maar moet ervoor zorgen dat belangrijke voorzieningen in stand worden gehouden. Voorzieningen die bijdragen aan onze samenleving.
- Wij kiezen ervoor om juist nu te blijven investeren in onze gemeente, zodat we op lange termijn daarvan de goede resultaten kunnen zien.

Onze CDA-plannen

- We geloven in de kracht van mensen. Initiatieven van inwoners om hun eigen dorp, wijk of straat mooier, veiliger of leefbaarder te maken verdienen ondersteuning en worden niet gehinderd. Het budget voor inwonersinitiatieven blijft in stand. Benutting daarvan wordt gestimuleerd.
- Per dorp of wijk stimuleren en ondersteunen wij de oprichting van wijk- en dorpsraden. Door hun activiteiten wordt de sociale cohesie en daar mee ook de sociale basis bevorderd.
- Iedere wijk of dorpskern hoort een eigen ontmoetingsplek te hebben. Dit kan bijvoorbeeld zijn in de voetbalkantine, in de kerk of in de vorm van een huiskamer van de wijk. Hier kunnen inwoners elkaar ontmoeten, maar kan ook onze gemeente langskomen om zichtbaar en aanspreekbaar te zijn. Dat verhoogt de leefbaarheid van de wijken en dorpskernen.
- We staan achter het opgestelde beleid rondom gemeenschapshuizen en willen daarmee investeren in een eenduidig beleid voor alle gemeenschapshuizen en het laten voortbestaan van plekken voor ontmoeting in al onze dorpen en wijken. Dit draagt bij aan een sterkere sociale basis en het biedt op langere termijn meer toekomstperspectief aan de stichtingsbesturen van de gemeenschapshuizen wat bijdraagt aan het vertrouwen in onze gemeente.
- De wijk- of dorpsambassadeur weet van aanpakken en heeft budget en mandaat om inwonersinitiatieven direct te ondersteunen. Zo betrekken we inwoners, maatschappelijke organisaties en sociaal ondernemers direct bij de buurtontwikkeling.
- Voor elk dorp of stad is in de afgelopen periode gewerkt aan een dorps- of gebiedsvisie. Aan deze visies dient voortvarend uitvoering gegeven te worden. Dat vraagt om investeringen.
- We doen recht aan ieder mens. De gemeente is de eerste overheid: de overheid die het dichtst bij mensen staat en aanwezig is in de eigen leefomgeving. Het moet daarom voor inwoners mogelijk zijn een fysieke afspraak te maken en de deur van het gemeentehuis staat voor hen open.

- Werken bij onze gemeente, betekent werken voor de gemeenschap. We vinden het belangrijk dat ambtenaren, raadsleden en wethouders benaderbaar en zichtbaar zijn. Bovendien verwachten we van hen dat ze denken in mogelijkheden en dat ze naast de inwoner gaan staan. Als CDA zien wij graag dat iedereen die bij onze gemeente werkt ieder jaar meedoet aan NL-doet.
- We communiceren als betrouwbare overheid helder over keuzes en beleid, over wat kan en wat niet kan. We leggen beslissingen altijd uit in begrijpelijke taal. De ambities van onze gemeente moeten realistisch geformuleerd te zijn.
- We willen minder regels bij initiatieven en evenementen door te gaan werken vanuit vertrouwen.
- Onze gemeente werkt efficiënt en doelmatig aan haar (kern) taken.

2. Een gezonde samenleving

Waar staan wij voor

Het CDA wil de zorg in Vijfheerenlanden beschikbaar, bereikbaar en betaalbaar houden. Daarvoor streven we naar een samenleving waarin we verantwoordelijkheid dragen voor ons eigen en elkaars welzijn en gezondheid.

Het fundament van een gezonde maatschappij ligt in de samenwerking tussen overheid, gemeenschap, zorgverleners en families. Mantelzorg en gemeenschapszorg spelen hierin een belangrijke rol. Wij pleiten voor een zorgsysteem dat vertrouwen stelt in zowel de zorgverlener als de zorgontvanger, waarbij de bureaucratie wordt verminderd, zodat de zorg meer gericht is op mensen dan op papieren.

Preventie

Preventie is voor het CDA een belangrijk aandachtspunt om gezondheidsproblemen vroegtijdig aan te pakken en zo de druk op de zorg te verlichten. Preventie is voor het CDA meer dan het voorkomen van ziekte alleen. Daarom willen wij investeren in preventieprogramma's die mensen ondersteunen bij het maken van gezonde keuzes. Dit begint bij een gezonde omgeving, bijvoorbeeld door een veilige buitenruimte, en bewustwordingscampagnes rondom voeding, beweging, gezond ouder worden en mentale gezondheid. Als gemeente willen we een actieve rol spelen in het bevorderen van gezondheid op scholen, in wijken en in het verenigingsleven.

Zorg en welzijn staan centraal

Kortom, het CDA zet zich in voor een gezonde gemeente waarin zorg en welzijn centraal staan, preventie wordt gestimuleerd en sport voor iedereen toegankelijk is. In deze samenleving werken we gezamenlijk aan een omgeving waarin iedereen zich gesteund en gezond voelt, zo bouwen we samen aan een sterke en zorgzame gemeenschap. Zelfredzaamheid of samenredzaamheid zal gezien de kostenontwikkelingen in de zorg een steeds grotere rol gaan spelen.

Zorgen doen we samen

Het CDA staat voor een verantwoordelijke samenleving waarin mensen omzien naar elkaar en voor elkaar zorgen. Denk hierbij aan mantelzorg en gemeenschapszorg. Om mantelzorgers (tijdelijk) te ontlasten, pleiten we voor meer ondersteuning. Dit kan door de inzet van respijtzorg, dagbesteding en ondersteuning (informatie en advies) te bekostigen.

We spreken mensen aan op hun eigen verantwoordelijkheid voor gezondheid, gemeenschap en omgeving. De overheid is kaderstellend, zij biedt ruimte aan eigen initiatief en sluit aan waar de gemeenschap of het individu het zelf niet kan. Gemeentelijke voorzieningen zijn bereikbaar en toegankelijk.

Neem niet alle zorg over

In veel gemeenten moet de hand op de knip en komt de zorg voor kwetsbaren in de knel. De gemeente dient als vangnet: als mensen zorgen nodig hebben is het goed eerst te kijken wat de inwoner zelf kan, daarna te kijken welke hulp vanuit de gemeenschap, buurt of wijk mogelijk is en pas als sluitstuk een beroep te doen op professionals. Daarbij wordt eerst gekeken naar de mogelijkheid van een collectief aanbod. Alleen zo kunnen we ervoor zorgen dat de zorg beschikbaar en betaalbaar blijft.

De focus ligt hierbij niet alleen op zelfredzaamheid, maar ook op **samenredzaamheid**. Het vraagt om keuzes waar de samenredzaamheid van de samenleving ophoudt en de zorg van onze gemeente begint. Zo nemen we bij problemen niet alle zorg over, maar zorgen we ervoor dat het netwerk of het gezin - zo nodig met ondersteuning - weer zelfstandig en goed kan functioneren.

Dit betekent dat we omzien naar elkaar en waar het kan een beroep doen op de ouders en/of het netwerk zoals familie of de buurt. We ondersteunen en stimuleren daarnaast de inzet van informele mentor, pleeggezinnen en steungezinnen in de buurt. Waar hulp echt nodig is mag onze gemeente geen hindermacht zijn. Hierbij moeten we ons ervan bewust zijn dat het aantal zorgmedewerkers de komende jaren steeds schaarser wordt.

Er komen in de jeugdzorg en Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning) steeds meer zorgaanbieders bij. Dit is ongewenst en maakt het onoverzichtelijk en onwerkbaar. Het CDA kiest voor vertrouwen in de zorgverlener, stabiliteit, langjarige contracten en duidelijke afspraken tussen gemeente en zorgaanbieders en toezicht op de geleverde zorg door onze gemeente. Dit maakt de kans op zorgfraude, veel te hoge facturen en het 'vasthouden' van cliënten kleiner.

Onze CDA-plannen

- We maken zorgen voor elkaar makkelijker. Met inzet van maatschappelijke organisaties en alle inzet die de sociale cohesie en 'meedoen' stimuleert, ongeacht leeftijd, geslacht, cultuur of achtergrond.
- We ondersteunen (jonge) mantelzorgers door met hen in gesprek te gaan, en zo te kijken wat er nodig is zodat zij de zorg kunnen volhouden.
- Onze gemeente richt zich door middel van campagnes en programma's op bewustwording van een gezonde leefstijl. Denk aan ouderengym, valpreventie, vermindering van middelengebruik enz.
- We bouwen aan een gezonde leefomgeving waar gezonde keuzes gestimuleerd worden. Dat betekent een groene omgeving met aandacht voor buitenspeelplekken, recreatie en sportmogelijkheden.
- We bieden passende zorg en ondersteuning aan kwetsbare mensen die dat echt nodig hebben. Toegankelijke en beschikbare ondersteuning vanuit de Wmo en de Jeugd- en Participatiewet wordt afgestemd op de voorzieningen vanuit de Wet Langdurige Zorg (WLZ) en Zorgverzekeringswet (ZVW).
- We bieden sociale ondersteuning door te investeren in en uitbreiding van het jongerenwerk, Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ) en sociale huisvesting om eenzaamheid en mentale problematiek aan te pakken.
- Er dienen plekken te zijn voor jongeren om elkaar te ontmoeten.
- Bij grote vraagstukken voor de toekomst is participatie van jongeren essentieel.
- We zetten ons in voor het bestrijden van eenzaamheid onder jongeren. Jongeren ervaren nog steeds veel eenzaamheid. Onze gemeente dient daarom met een gerichte aanpak te komen om het welzijn van jongeren te verbeteren.
- We willen (jeugd)overlast, huiselijk geweld en kindermishandeling terugdringen en voorkomen. Dit doen we door een intensievere samenwerking tussen het sociaal domein, zorgverleners, jongerenwerkers, onderwijs en veiligheid.
- We willen goedlopende, bewezen programma's langjarig (10 jaar) vastleggen en niet afhankelijk maken van tijdelijke Rijksgelden. Alleen dan gaat preventie werken.
- Met datagestuurde werken krijgen wij beter inzicht om preventie in te zetten daar waar het nodig is bijvoorbeeld op het gebied van vergrijzing.
- We investeren in onvoorwaardelijke woonplekken voor inwoners met meerdere problemen, zoals verslavingen en psychische problemen. Zo werken we aan een stabiele plek voor de kwetsbare inwoners.
- We willen straatintimidatie en seksueel grensoverschrijdend gedrag stoppen. Daarvoor ondersteunen we horeca, onderwijs en verenigingen in het voorkomen en melden van dit gedrag, en trainen we onze Buitengewone Opsporingsambtenaren (BOA's).
- Wij willen investeren in meer BOA's.

Investeer in samenleven en de lange termijn

De zorg voor elkaar staat onder druk. Wij juichen initiatieven toe die de verbinding versterken tussen het sociaal en medisch domein versterken, zoals het integraal zorgakkoord (IZA). Denk aan huisbezoeken aan ouderen door vrijwilligers, de inzet van Welzijn op Recept en laagdrempelige jeugdondersteuners bij huisartsen.

Sport en beweging

Voor het CDA zijn sport en beweging prioriteit. Sport brengt mensen samen, bevordert fysieke en mentale gezondheid, en draagt bij aan gemeenschapszin. Het CDA zet zich in voor laagdrempelige en betaalbare sportvoorzieningen, zodat sport toegankelijk is voor alle leeftijden en achtergronden.

Het verenigingsleven is het cement van de samenleving. Wij ondersteunen sportverenigingen en vrijwilligers die een cruciale rol spelen in de gemeenschap.

We investeren in openbare sport- en speelplekken waar jong en oud kunnen bewegen en elkaar kunnen ontmoeten. Samen sporten versterkt niet alleen de gezondheid, maar ook de sociale samenhang in wijken en dorpen.

Onze CDA-plannen

- We willen één gemeentelijk contactpunt voor verenigingen en vrijwilligers.
- We ondersteunen de mogelijkheden voor sporten voor mensen met een beperking.
- Naast sporten in verenigingsverband, doen veel mensen dat ook in onze parken en de natuur. Dat willen we stimuleren met een uitnodigende buitenruimte, bijvoorbeeld met meer hardlooproutes, goede wandelpaden en buitensportvoorzieningen.
- We stimuleren een actief sportief-, cultureel- en welzijnsleven zodat inwoners kunnen blijven meedoen.
- We stimuleren het gebruik van de fiets om bij de sportvereniging te komen.
- Sportparken dienen rookvrij te zijn.

3. Een betrokken samenleving

Waar staan wij voor

Wij geloven in de kracht van gemeenschappen waar mensen omzien naar elkaar en waar op niemand neergekeken wordt. Waar sprake is van de inzet van onderlinge verbondenheid voor het beschermen van de gemeenschap. En iedere inwoner ongeacht achtergrond, seksuele oriëntatie, cultuur of overtuiging, zich verbonden weet met en verantwoordelijkheid draagt voor de eigen leefomgeving. Wij geloven in een Nederland waar traditie en gemeenschapszin hand in hand gaan en waar we bouwen aan een gemeenschap die iedereen recht doet.

Cultuur, tradities en verenigingsleven

Wij staan pal voor onze cultuur, tradities en het verenigingsleven. Zij vormen de basis van onze samenleving en versterken onderlinge verbondenheid. Dit gemeenschappelijke erfgoed, gevormd door generaties voor ons, is essentieel voor onze identiteit en samenhang. Het CDA ziet kunst, cultuur en religie als bronnen van inspiratie en kracht, vooral in tijden van onzekerheid. Wij willen kunst en cultuur breed toegankelijk maken, zodat iedere inwoner - jong en oud - zich daarmee verbonden kan voelen als ook met onze geschiedenis en dit kan doorgeven aan toekomstige generaties.

Het verenigingsleven is hierbij onmisbaar: het verbindt mensen en bevordert solidariteit. Daarom ondersteunen wij verenigingen en vrijwilligersinitiatieven die bijdragen aan een sterke gemeenschap graag.

Voor het CDA zijn vrijwilligers goud waard. Vrijwilligers geven kleur aan de samenleving, houden verenigingen draaiend en laten de samenleving bloeien. Vijfheerenlanden kent een grote groep vrijwilligers, op allerlei terreinen. Wij zetten actief in op vrijwilligersbeleid, om zo het vele werk dat vrijwilligers doen te erkennen en ondersteunen.

Voor en door iedereen

Het CDA zet zich in voor een inclusieve en verdraagzame samenleving waarin iedereen kan meedoen, verschillen worden gerespecteerd en niemand aan de zijlijn staat. Gemeenten spelen een sleutelrol in het creëren van een inclusieve omgeving waarin diversiteit wordt gewaardeerd. Waar iedereen zichzelf kan zijn ongeacht seksuele geaardheid, etniciteit, beperking of andere persoonlijke kenmerken. Onze gemeente draagt zorg voor ondersteuning van kwetsbare groepen en effectieve bestrijding van discriminatie. Waar het nieuwkomers betreft zien wij inclusie en integratie als processen waarbij nieuwkomers actief deelnemen aan de maatschappij met inachtneming van geldende normen en waarden en waar de gemeenschap hen open en behulpzaam tegemoet treedt.

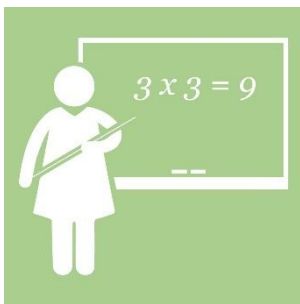
Onze CDA-plannen

- We stimuleren vrijwilligerswerk en het organiseren van activiteiten in de wijken.
- We maken ons sterk voor minder regels en meer ruimte voor verenigingen en coöperaties.
- We ondersteunen nieuwe initiatieven, zodat er meer en andere mogelijkheden komen om vrijwilliger te worden. Dit kan bijvoorbeeld door de inzet van een goed accommodatiebeleid.
- We ondersteunen nieuwe vindplaatsen voor vrijwilligerswerk, zoals bedrijven (werknemersvrijwilligerswerk), de maatschappelijke diensttijd, NLdoet maar ook familie-vrijwilligerswerk en vrijwilligerswerk als 'medicijn' bij bijvoorbeeld Welzijn op Recept.
- We richten ons op samenwerking tussen organisaties die met vrijwilligers werken om zo waar mogelijk vrijwilligers te delen.
- We stimuleren het vieren van een (inter)nationale vrijwilligersdag en steunen lokaal maatwerk.
- Het zelforganiserend vermogen in de samenleving stimuleren we door in overleg met verenigingen opleidingen en cursussen te faciliteren.

- We willen dat vrijwilligers niet onnodig gehinderd worden door procedures van onze gemeente.
- We willen de jeugdpenning voor jongeren die zich verdienstelijk inzetten voor de samenleving nog meer onder de aandacht brengen.
- We ondersteunen projecten vanuit de maatschappelijke diensttijd.
- Wij vinden het belangrijk dat iedere inwoner zich kan ontwikkelen via muziek, toneel of andere culturele vorming en toegang heeft tot plekken waar kunst en cultuur tot leven komen. Daarom is het belangrijk dat er laagdrempelige voorzieningen voor beoefening van de (amateur)kunst zijn en dat deze voorzieningen financieel worden ondersteund door de gemeente.
- Onze gemeente faciliteert de samenwerking van verenigingen en onderwijsinstellingen om een gevarieerd cultuuraanbod te verzorgen voor jong en oud.
- Wij zijn voorstander van het stimuleren van muziekonderwijs op de scholen in samenwerking met muziekverenigingen.

Kinderopvang en onderwijs: investeren in kansen voor alle kinderen

Goede kinderopvang en goed onderwijs zijn essentiële pijlers voor een samenleving waarin elk kind zich optimaal kan ontwikkelen. Ze bieden een veilige en stimulerende omgeving waarin kinderen leren, vrienden maken en zelfvertrouwen opbouwen. Het CDA gelooft in een sterke samenwerking tussen kinderopvang, scholen, ouders en de buurt. Kinderopvang en scholen spelen naast ouders een cruciale rol in het vroegtijdig signaleren van problemen die de ontwikkeling van kinderen belemmeren. Onze gemeente neemt haar verantwoordelijkheid en werkt samen met partners om uitdagingen zoals kansenongelijkheid, thuiszitten en het tekort aan medewerkers aan te pakken.

Bij het investeren in gelijke kansen is het essentieel om school, thuis en omgeving met elkaar te verbinden. Via de Gelijke Kansen Allianties werken overheid en gemeenten, scholen en maatschappelijke organisaties samen om ongelijkheid te voorkomen. Onze gemeente zet zich zo actief in om de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt te versterken en instellingen voor beroepsonderwijs te ondersteunen. Het beroepsonderwijs speelt hierin een sleutelrol door vakmensen op te leiden die onmisbaar zijn voor de lokale economie. Dit voorkomt tekorten in essentiële sectoren en vergroot de kansen voor jongeren op een baan.

Onze CDA-plannen

- We zetten in op het aanpakken van onderwijsachterstanden. Alle peuters die dat nodig hebben, krijgen gratis voorschoolse educatie (2,5 - 4 jaar), zodat zij beter voorbereid aan groep 1 beginnen. Daarnaast werken we samen met scholen en samenwerkingsverbanden aan voorzieningen om thuiszitten te voorkomen.
- We dragen zorg voor inclusief onderwijs. Samen met het onderwijs en de samenwerkingsverbanden zorgen we ervoor dat elk kind een passende plek in het onderwijs krijgt. Geen kind mag buiten de boot vallen. De samenwerking tussen onderwijs, kinderopvang en welzijn wordt versterkt en er ontstaat een doorlopende ontwikkel- en leerlijn voor kinderen.
- Ouders en onderwijzend personeel spelen een grote rol in de opvoeding van de kinderen. Het bijbrengen van normen en waarden spelen hierin een grote rol, respect is cruciaal.
- Alle jonge mensen verdienen een goed schoolgebouw. Het is zaak om tijdig een goed Integraal Huisvestingsplan vast te stellen voor onze gemeente. Het CDA wil dit in samenspraak met alle onderwijsinstellingen doen. Samen weten we het beste wat nodig is. Investeringsplannen in onderwijshuisvestingsplannen stellen we niet uit. Ook hier kiezen we ervoor om onze gemeente goed door te geven aan de volgende generatie.
- Het CDA wil in iedere kern waar nu een basisschool is, deze behouden. Een basisschool is belangrijk omdat deze een belangrijke samenbindende en sociale functie heeft.
- We investeren in openbare groene pleinen, sport- en culturele voorzieningen die uitnodigen tot spelen, ontmoeting en bewegen.
- We willen in het kader van de leerplicht extra aandacht schenken aan kwetsbare doelgroepen voor wie leerplicht niet vanzelfsprekend is.

- We stimuleren betrokkenheid van (groot)ouders. Samen met kinderopvang en onderwijs stimuleren we vrijwillige (groot)ouderbetrokkenheid, bijvoorbeeld bij voorleesactiviteiten of als plein- en oversteekwacht. We versterken de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Onze gemeente bevordert nauwe samenwerking tussen onderwijsinstellingen en lokale werkgevers.
- We stimuleren stage- en leerwerktrajecten waarin scholieren of studenten praktijkervaring opdoen en werkgevers jong talent aan zich kunnen binden. Daarnaast ondersteunen we om- en bijscholing, zodat werkenden zich kunnen aanpassen aan veranderende economische behoeften. Beroepsonderwijs als motor van de lokale economie.
- Gemeenten en regio's betrekken het beroepsonderwijs actief bij economische plannen en stimuleren de samenwerking tussen onderwijsinstellingen en bedrijven. Bijvoorbeeld door Smartlabs en Techhubs te faciliteren, waar studenten samen met ondernemers werken aan praktijkgerichte innovaties.

Asiel en integratie

In deze tijd van verharding zetten wij in op verbinding. Verantwoordelijkheid en solidariteit zijn leidend in onze inzet om vluchtelingen een veilige plek in onze samenleving te bieden. Zo kunnen we samen mensen op de vlucht goed en veilig mogelijk opvangen. Ruimhartig en barmhartig, en met scherp oog voor de wederkerigheid in rechten en plichten. Tegelijkertijd houden we oog voor de behoeften van alle inwoners.

Het is een dubbele verantwoordelijkheid die spanningen met zich meebrengt. Het aantal mensen dat opvang nodig heeft overstijgt de beschikbare mogelijkheden. Naast aantallen is kwaliteit van de opvang leidend. De grenzen van de spankracht van de samenleving moeten we in het oog houden omdat we anders de belofte van een goede integratie niet kunnen waarmaken. De uitdaging voor onder andere zorginstellingen, maatschappelijke organisaties en onderwijsinstellingen wordt anders te groot.

Van migranten verwachten wij een leergierige houding naar onze normen en waarden, onze samenleving, onze taal. En de bereidheid om ook bij te dragen aan onze samenleving, zo mogelijk door te werken

De landelijke overheid is aan zet, zeker in Europees verband. Voor gemeenten gaat het hierbij niet alleen om het bieden van een slaapplek, maar ook om het garanderen van voldoende voorzieningen; niet alleen een huis, maar ook een thuis. Mogelijkheden om te leren, sporten en spelen, of om fatsoenlijke zorg te krijgen wanneer nodig. Want dat is noodzakelijk om te kunnen integreren en in de samenleving mee te kunnen doen. Wat betreft arbeidsmigranten zijn die zorgen minstens even groot en moeten we duidelijk krijgen welke arbeid we willen en kunnen aantrekken.

Onze CDA -plannen

- We pakken onze verantwoordelijkheid voor de opvang van vluchtelingen vanuit de spreidingswet op. We zetten in op fatsoenlijke opvang van vluchtelingen en ontheemden zover onze verantwoordelijkheid strekt.
- Wij huisvesten niet meer arbeidsmigranten dan in de eigen gemeente werken. De werkgever is verantwoordelijk voor de huisvesting van hun migrantenpersoneel.
- We pleiten voor een verhuurvergunning voor arbeidsmigranten.
- We zetten in op integratie van nieuwe Nederlanders, met speciale aandacht voor versterking van digivaardigheid en taalvaardigheid.
- We koppelen het realiseren van opvang voor vluchtelingen aan voorzieningen. Er moet voldoende draagkracht in het onderwijs, de zorg en andere voorzieningen zijn om fatsoenlijke opvang te realiseren. We stellen normen voor het voorzieningenniveau, (crisis)noodopvang uitgezonderd.
- We blijven met de regio in gesprek over asielopvang en huisvesting. Daardoor wordt spreiding van doelgroepen, onderlinge uitwisseling en specialisatie zoveel mogelijk benut.
- We faciliteren actief maatschappelijke initiatieven die bijdragen aan integratie, zoals taalmaatjes, begeleiding naar werk, vrijwilligersprojecten en bijlessen. We ondersteunen daarvoor betrokken organisaties, verenigingen en geloofsgemeenschappen. We willen dat minstens 95% van de nieuwkomers binnen twee jaar actief is binnen de lokale gemeenschap.

Veiligheid

Mensen moeten zich thuis, beschermd en geborgen voelen. Een veilige gemeente vraagt om stevige maatregelen. Wij richten ons in het bijzonder op het tegengaan van criminaliteit die een grote impact heeft op het slachtoffer, diens directe omgeving en het veiligheidsgevoel in de samenleving, zoals geweld en woninginbraken. Maar ook op thema's als verkeersoverlast, veilige schoolomgeving, openbare ruimte en digitale veiligheid. Voor het CDA betekent veiligheid niet alleen handhaving, maar ook een betrouwbare overheid die kwetsbaren beschermt en voorkomt dat mensen tussen wal en schip raken.

Onze CDA -plannen

- We pakken ondermijnende criminaliteit integraal aan door goede samenwerking tussen politie, justitie en andere ketenpartners, onder regie van de burgemeester. Ondermijning, oftewel de vermenging tussen de boven- en onderwereld, tast onze democratische en maatschappelijke structuren aan en vraagt om een strenge en efficiënte aanpak.
- We willen een gemeentelijk interventieteam om ondermijnende criminaliteit actief tegen te gaan, in onze stad, dorpen en het buitengebied. Dit interventieteam bestaat onder andere uit (groene) boa's, toezichthouders, sociale recherche en veiligheidsadviseurs.
- Bodycams worden onderdeel van de standaarduitrusting van de (groene) boa's voor hun veiligheid.
- We zetten de mogelijkheden van de Wet Bibob (integriteitsbeoordelingen) maximaal in om georganiseerde criminaliteit te voorkomen en bonafide ondernemers te beschermen tegen oneerlijke concurrentie.
- We willen meer inzet van de wijk- en jeugdagente. Deze agenten zijn voor inwoners en jongeren zichtbaar en benaderbaar in de wijk.
- We zetten boa's ook in de woonwijken en dorpskernen in, zo pakken we ook overlast en (kleine) leefbaarheidsproblemen aan.
- We ondersteunen veiligheidsinitiatieven van inwoners, zoals buurtpreventieteams of -apps. Sociale veiligheid, waarbij inwoners zich beschermd voelen in de openbare ruimte, verdient de aandacht. Een veilige samenleving gaat namelijk verder dan alleen het inzetten van handhaving en politie. Ook de samenleving zelf heeft een grote rol om (sociale) veiligheid te waarborgen. Een mooi voorbeeld van omzien naar elkaar.
- Cameratoezicht kan behulpzaam zijn in de aanpak van criminaliteit en het opsporen van daders.
- Het CDA wil geen nieuwe coffeeshops.
- We ondersteunen inwoners en ondernemers in het verbeteren van hun digitale veiligheid, door het organiseren van voorlichtingsavonden en campagnes. Zo gaan we de impact van digitale criminaliteit tegen door criminelen het zo moeilijk mogelijk te maken.
- We accepteren geen intimidaties, bedreigingen en geweld tegen hulpverleners en (politieke) ambtsdragers. Onze gemeente verhaalt alle kosten op de daders, van ziekteverzuim tot slachtofferzorg.
- We maken ons zorgen over de verruwing in de samenleving. Wij zetten in op verbinding van betrokken partijen om sociale onrust te voorkomen of beheersbaar te houden. Zo houden we onze stad of ons dorp leefbaar en veilig.

4. Een leefbare omgeving

Waar staan we voor

Een huis is meer dan een stapel stenen met een dak. Een huis is een thuis, waar je je gekend weet en veilig voelt; alleen of met dierbaren om je heen. Wonen is een basisrecht en we zetten in op adequate volkshuisvesting. Volkshuisvesting begint met het denken vanuit de lokale gemeenschap.

Wat is er nodig om met elkaar een vitale gemeenschap te vormen en deze in stand te houden? Dat gaat over de bouw en het behoud van voorzieningen, veiligheid en het voorkomen dat mensen, oud of jong, uit hun vertrouwde woonomgeving weg moeten door het tekort aan geschikte woningen. Ook nieuwkomers moeten zich thuis kunnen voelen. Om een gemeenschap te vormen moet je ook bij elkaar kunnen komen. Drempels hiervoor (slechte verbindingen, hoge kosten) moeten lager worden, niet hoger. We zetten in op een betaalbaar, leefbaar en bereikbaar thuis voor iedereen

Leefbare omgeving

Het CDA zet zich in voor een leefbare omgeving waarin we samen zorgdragen voor de toekomst van onze aarde. Deze aarde willen wij beter doorgeven aan onze kinderen en kleinkinderen. Duurzaamheid en klimaat staan hoog op de agenda. De klimaatcrisis zien wij als een gedeeld sociaal vraagstuk, waarin burgers, bedrijven en de overheid samen verantwoordelijkheid dragen. Het CDA streeft naar een eerlijke en groene transitie waarin we werken aan een duurzamer Nederland en een leefbare gemeente. Daarbij wordt de volksgezondheid geborgd en de natuur en het landschap beschermd door een goede ruimtelijke ordening.

Het CDA ondersteunt groene energieprojecten. Wij geloven in samenwerking met de gemeenschap, zodat duurzame initiatieven lokaal gedragen worden. Deze overgang naar een klimaatvriendelijke gemeente vraagt om betrokkenheid van iedereen, waarbij onze gemeente faciliteert.

Openbare ruimte

De openbare ruimte wordt duurzaam en veilig ingericht rekening houdend met de veranderingen in het klimaat. Dit kan door onnodige verharding te vervangen door groen. De openbare ruimte is de plek waar mensen elkaar ontmoeten.

Right to Challenge

Wij willen dat inwoners en verenigingen het recht krijgen om de uitvoering van een collectieve voorziening van de gemeente over te nemen (tegen minder of gelijke kosten). Dat kan om van alles gaan : onderhoud van groen, beheer sportvelden tot de zorg voor ouderen.

Onze CDA-plannen

- We stimuleren inwonersinitiatieven. Daarnaast ondersteunen, adviseren en faciliteren we activiteiten door inwoners die bijdragen aan gemeenschapsvorming
- We werken wijkgericht en durven verschil te maken in hoe intensief erin een bepaalde wijk gewerkt of geïnvesteerd wordt. Veeg vaker in een wijk waar verrommeling dreigt. Rommel trekt rommel aan, is slecht voor de sociale veiligheid en verkleint eigenaarschap.
- Sterke gemeenschappen vragen om sterke wijken en buurten. Bij grootschalige nieuwbouw regelen we dat er gelijktijdig voldoende voorzieningen komen: scholen, zorg, winkels en goede verbindingen. Juist door te investeren in het 'publiek kapitaal' versterken we de leefbaarheid in wijken en dorpen.

- In onze binnensteden en dorpskernen houden we ruimte om te vergroenen. Zo beschermen we onze wijken tegen hittestress en wateroverlast.
- We zorgen voor openbare plekken die zo inricht zijn dat zij zich kunnen aanpassen aan activiteiten in de buurt: marktjes, buurt-BBQ's of sport.
- We investeren in laagdrempelige sportplekken in de wijk waar bewoners samen kunnen bewegen.
- We stimuleren aanleg van buurttuinen, parken en groene zones die uitnodigen tot ontmoeten, spelen en ontspannen.
- We stimuleren buurtparticipatie in het groenbeheer door bewoners te betrekken bij ontwerp, onderhoud en gebruik van groen, wat eigenaarschap en gemeenschapszin bevordert.
- De volksgezondheid wordt geborgd door het voorzorgprincipe te hanteren en daarbij uit te gaan van de actuele stand van de wetenschap. Natuur en landschap worden onder meer beschermd door een goede ruimtelijke ordening.
- We willen dat onze gemeente vaker en actiever straatafval en hondenpoep tegengaat. Op plekken met veel overlast plaatsen we camera's om daders te pakken.
- We stimuleren energietoelagen op echt lokaal niveau; flexibiliteit (zoals batterijen) en opslag (zoals warmte reservoirs) zijn per huishouden niet altijd efficiënt en haalbaar. Vanuit onze solidariteit en de gedachte dat we samen meer kunnen kan een oplossing per straat/wijk haalbaarder en betaalbaarder zijn via een coöperatie of Vereniging van Eigenaren (VVE).
- Samen met het bedrijfsleven, waterschap Rivierenland en drinkwaterbedrijf Oasen gaan we maatregelen treffen om te komen tot een circulair watersysteem. Dit om een dreigend watertekort te voorkomen. Door water her te gebruiken, kunnen we ons kwalitatief uitstekende drinkwater besparen.
- We werken toe naar een betrouwbaar en duurzaam (deels decentraal) energiesysteem om daarmee als gemeenten minder afhankelijk te zijn van geopolitieke ontwikkelingen.
- Vanuit onze visie op een sterke samenleving zien we een belangrijke rol voor energietoelagen, niet alleen voor de opwekking van energie maar bijvoorbeeld ook voor een gezamenlijke buurtbatterij.
- Via energietoelagen krijgen inwoners gratis advies voor het verduurzamen van hun huis.
- Wij zetten ons in om netcongestie zo snel mogelijk op te lossen, zodat o.a. woningbouw, scholenbouw en ontwikkeling van werklandschappen (bedrijventerreinen) spoedig doorgang kunnen vinden.
- Wij zijn geen voorstander van het invoeren van diftar (gedifferentieerde tarieven) voor de afvoer van het huisvuil. Wij willen het verminderen van de hoeveelheid huisvuil niet middels het belasting bereiken, maar door het stimuleren van gedrag. Ook de nadelige effecten, zoals afvaldumping zijn voor ons grote nadelen aan het diftar systeem.
- Als CDA willen wij graag dat de werklandschappen (bedrijventerreinen) op een dusdanige manier benut worden dat de kwaliteit van deze hoog is of wordt.
- Wij zijn terughoudend in het toestaan van recycling en afvalverwerkende bedrijven en zwaardere industrie. Het toestaan van deze bedrijven in onze gemeente willen we beperken.
- Wij willen inzetten op vestiging van hoogwaardige bedrijven met voldoende werkgelegenheid en behoud van lokale bedrijven. Want werkgelegenheid in de regio vermindert het woon-werk verkeer.

Woningbouw

Woningbouw speelt een cruciale rol in een leefbare omgeving. Wij willen inzetten op voldoende en betaalbare woningen, zodat iedereen, van starters tot senioren, een passende woning kan vinden. Wij zetten in op de uitvoering van de dorpswoonvisies en gebiedsvisies. Daarbij is het belangrijk dat nieuwe wijken groen en duurzaam zijn, met goede voorzieningen in de buurt en aandacht voor de kwaliteit van leven. Het CDA vindt dat onze gemeente een voortrekkersrol moet nemen in het creëren van fijne, toekomstbestendige woonwijken die aansluiten bij de behoeften van onze inwoners. Daarbij is samenwerking met de provincie belangrijk.

Schaarse ruimte

Onze gemeente is aan zet om met visie het ruimtelijk orderingsbeleid in te vullen en uit te voeren. Bouwen aan een leefbare en bereikbare gemeente vraagt om keuzes bij het verdelen van de schaarse ruimte. Een goede leefomgeving combineert wonen, werken en samenleven met ruimte voor sport, recreatie en ondernemerschap. We laten ons bij die keuzes leiden door onze waarden: samen kunnen we meer, een eerlijke en fatsoenlijke overheid, omzien naar elkaar en zorg voor de toekomst.

Wonen en zorg

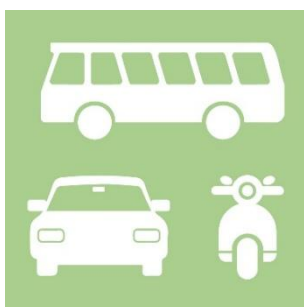
Het scheiden van wonen en zorg heeft veel zelfstandigheid opgeleverd, maar soms ook eenzaamheid en hoge (thuis)zorgkosten. Om eenzaamheid en de versnippering van de zorg tegen te gaan willen we investeren in geclusterde woonvormen waar ontmoeting centraal staat, zoals knarrenhofjes voor ouderen, de terugkeer van het bejaardenhuis 2.0., meergeneratiehofjes en (pre)mantelzorgwoningen. Ook zetten we in op meer gemengde woonconcepten voor mensen die uitstromen uit de maatschappelijke opvang en beschermd wonen en een 'goede buurt' nodig hebben.

Onze CDA-plannen

- We zetten in op gemengde wijken: sociale mix van sociale huur, middenhuur en koop. Dit bevordert ontmoeting tussen verschillende inkomens en leeftijdsgroepen
- We bouwen gezins- en levensloopbestendig: op deze manier kunnen mensen langer in hun eigen buurt blijven wonen. Dit verstevigt de gemeenschap.
- We stimuleren geclusterde woonvormen waar ontmoeting centraal staat, zoals knarrenhofjes voor ouderen, de terugkeer van het bejaardenhuis 2.0., meergeneratiehofjes en mantelzorgwoningen.
- We geven voorrang aan eigen inwoners bij nieuwbouw binnen de wettelijke mogelijkheden die er zijn.
- We willen een actieve aanpak tegen leegstaande woningen. Voor langdurige leegstaande kantoorpanden kijken we of we de bestemming kunnen herzien naar (tijdelijke) woningen.
- Om starters en middeninkomens te beschermen maken wij gebruik van de opkoopbescherming op plekken waar dat het hardst nodig is. Zo zorgen we ervoor dat genoeg betaalbare woningen beschikbaar blijven in wijken waarin daar een gebrek aan is.
- Ontmoeting staat centraal in het ontwerp: kleinschalige buurtstructuren (hofjes, woonerven) en ruimte voor gedeelde voorzieningen. Integreer gemeenschappelijke tuinen, buurtkamers en speelplekken.
- We maken gebruik van flexibele concepten: bouw een mix van woningen en wijken die in de toekomst makkelijk aangepast kunnen worden aan veranderende behoeften van bewoners en de wijk.
- We zetten in op het beter benutten van de bestaande woningen door splitsen en optoppen, transformatie, woningdelen en doorstroming. We houden daarbij aandacht voor de leefbaarheid in woonwijken.
- Om de doorstroming te bevorderen kijken we naar de mogelijkheden van verhuispremies. Ook een verhuismakelaar of verhuiscoach kan daarbij helpen.
- We bouwen circulair en modulair: zo kunnen we ontwerpen laten aansluiten bij de behoeften van toekomstige generaties.
- Bij woningbouwprojecten dient participatie al aan de voorkant geregeld te zijn.
- We laten kinderen en jongeren meedenken over de ontwerpen van woningen, zij zijn tenslotte de bewoners van de toekomst.
- We willen dat historische panden niet alleen in stand gehouden worden, maar ook in gebruik blijven door soepel om te gaan met het toestaan van nieuwe bestemmingen. Hierbij is behoud van de binnenkant van deze panden een aandachtspunt. Zo verbinden we verleden met de toekomst.
- Wij willen dat er een toekomstvisie komt voor ons cultureel en religieus erfgoed, zoals monumenten, kerken, historisch groen, landschap, boerderijen en molens. Om ons erfgoed voor komende generaties bewaard en toegankelijk te houden willen we hiermee eigenaren stimuleren. Zo verbinden we verleden met de toekomst.
- We investeren in het behoud van gemeentelijke- en beeldbepalende monumenten. Onze gemeente ondersteunt eigenaren financieel bij kleine- en grote restauraties met een lening.

- Het CDA vindt het belangrijk dat historische terreinen, zoals kasteelterreinen in Hagestein, Leerdam en Vianen bewaard blijven en worden (her)ingericht met behoud van hun historische waarden.
- Initiatieven tot reconstructie van verdwenen of vervallen erfgoed worden door onze gemeente gestimuleerd.
- Bestaande beschermd dorps- en stadgezichten worden actief bewaard en indien daar aanleiding toe is uitgebreid. Parkeren in historische stads- en dorpskernen wordt zo beperkt mogelijk toegestaan.
- Onze gemeente werkt nauw samen met de historische verenigingen bij het behoud en beheer van erfgoed.
- In ieder dorp mag er minimaal één straatje bij gebouwd worden.
- Onze gemeente realiseert huisvesting waarin doelgroepen zelfstandig of met zorg kunnen wonen. Bijvoorbeeld Knarrenhoven voor ouderen.
- We zetten ons in voor de verplaatsing van bedrijven die op locaties zijn gevestigd die voor overlast en onveiligheid zorgen en /of waar woningbouw kan plaatsvinden.
- We zetten dorpswoonvisies en gebiedsvisies waar mogelijk om in daadwerkelijke plannen. We gaan voor het versnellen van de realisatie van deze plannen door het traject van planvorming tot realisatie aanzienlijk waar mogelijk te verkorten door het (voor)traject van ruimtelijke procedures, onderzoeken en de vergunningverlening te stroomlijnen en de samenwerking met partijen onderling af te stemmen. We zijn daarbij wel afhankelijk van andere overheden.
- We krijgen meer grip op realisatie door als gemeente te investeren in toekomstige bouwlocaties (actieve grondpolitiek).
- In het toewijzingsbeleid voor huurwoningen wordt rekening gehouden met binding aan de kern (voor zover wettelijk toegestaan is).

Mobiliteit en infrastructuur

Mobiliteit en infrastructuur zijn essentieel voor een goed functionerende samenleving. Bij (nieuw)bouw wordt daar dan ook rekening mee gehouden. Het CDA pleit voor veilige, toegankelijke en duurzame vervoersmogelijkheden voor alle inwoners. Fiets- en wandelpaden, openbaar vervoer en veilige wegen zijn belangrijk voor zowel de bereikbaarheid als de duurzaamheid van onze gemeente. Wij willen dat onze gemeente inzet op duurzame mobiliteitsoplossingen, zoals elektrisch vervoer en deelmobiliteit, zodat we de druk op het milieu kunnen verminderen en tegelijkertijd de bereikbaarheid verbeteren.

Onze CDA-plannen

- We willen de veiligheid op fietspaden verbeteren. Elektrische fietsen, andere elektrische vervoersmiddelen en fatbikes worden steeds populairder, maar zorgen soms voor onveilige situaties of overlast. Wij willen hier de handhaving opvoeren. Veilige woonstraten met prioriteit voor voetgangers en fietsers, zodat bewoners zich veilig en gemakkelijk verplaatsen en elkaar kunnen ontmoeten op straat.
- Woonwijken maken we gezinsvriendelijker. We rijden 30 km/h waar dat kan. Straten worden zodanig ingericht dat de snelheid handhaafbaar is. Daarbij is ruimte voor 50 km/uur wegen om de doorstroming te borgen en sluiproutes via woonwijken te voorkomen.
- We betrekken inwoners bij plannen om hun wijk verkeersveiliger te maken (schoolstraten, dubbelgebruik van pleinen, spaarpalen).
- We stimuleren goede en betaalbare alternatieven voor de auto. Snelfietspaden, OV en deelvervoer zijn aantrekkelijk alternatieven. Er hoeft niet altijd een bus te rijden als er ook andere vormen van (deel)vervoer mogelijk zijn (elektrische auto, scooter of fiets).
- We zetten in op goede OV-verbindingen.
- We zetten in op de randwegen bij Lexmond en Nieuwland.
- We zetten in op samenwerking met omliggende gemeenten en provincies bij het oplossen van mobiliteitsvraagstukken.

- We willen voldoende parkeerplaatsen bij nieuwbouw. Een deel van onze inwoners is nu eenmaal afhankelijk van de auto voor werk.
- Het inruilen van parkeerruimte voor nieuwbouw of groen gebeurt alleen met draagvlak in de buurt.
- Sluipverkeer aanpakken met cameratoezicht in o.a. Meerkerk, Zijderveld, Everdingen en Hagestein (zoals in Vianen en Lexmond).

Landbouw

Ook in de landbouw staan we voor een aantal opgaven. Vooral in het buitengebied vraagt het verdelen van de schaarse ruimte om heldere keuzes ook als lokaal bestuur. Waar in het buitengebied maken we ruimte voor het produceren van voedsel? Hoeveel ruimte krijgt de duurzame opwekking van energie? Is er nog voldoende ruimte voor recreatie en toerisme? Maken we ruimte vrij in het buitengebied om te wonen?

Ook hier is duurzaamheid belangrijk. Het CDA staat voor een landbouw die toekomstbestendig is, met oog voor natuur en milieu. Wij waarderen de boeren als partners in de zorg voor ons landschap en de voedselvoorziening.

Onze CDA-plannen

- We trekken samen op met de agrarische sector. Want boeren produceren voedsel voor ons, wat gezien de geopolitieke ontwikkelingen steeds belangrijk wordt.
- Onze boeren zijn ook de beheerders van ons buitengebied. We werken daarom als CDA aan een agrarische sector die economisch houdbaar is, ecologisch verantwoord en maatschappelijk verbonden.
- Lokaal willen we scherp hebben wat de hoogwaardige landbouwgronden zijn zodat we die concreet kunnen beschermen.
- Maar we willen ook lokaal afspraken maken met de boeren welke maatregelen zij gaan nemen om de water-, bodem- en luchtkwaliteit te verbeteren en samen willen we innovatie stimuleren.
- We zetten ons in om in samenwerking met de provincie kavelruilen te stimuleren en zodoende bedrijven toekomst gericht te maken en landbouwverkeer over de wegen terug te dringen.
- We creëren voldoende (ondernemers)ruimte voor boeren die circulair en natuurvriendelijk willen werken.
- We bieden ruimte aan de ontwikkeling van nevenactiviteiten en -inkomsten
- Het (VAB) Vrijkomende agrarische bebouwing beleid moet op een actieve manier opgepakt worden.

5. Economie en Financiën

Waar staan we voor

Voor het CDA staat de economie ten dienste van het goede samenleven. Wij geloven dat een sterke economie een samenleving mogelijk maakt waarin iedereen een kans krijgt om zich te ontwikkelen en bij te dragen. De economie moet mensen in staat stellen te bloeien, met solidariteit en rechtvaardigheid als fundament. Het is essentieel dat de economie niet alleen draait om winst, maar ook om het welzijn van alle inwoners, met bijzondere aandacht voor kwetsbare groepen. Daarom zetten wij ons in voor het waarborgen van bestaanszekerheid en het bestrijden van armoede.

Sterke lokale economie en werkgelegenheid

Het CDA wil de lokale economie en werkgelegenheid laten floreren. Wij zijn trots op onze lokale MKB'ers en familiebedrijven.

Bedrijven moeten de ruimte krijgen om te kunnen ondernemen. Er dient een goed vestigingsklimaat te zijn voor (startende) ondernemers. Dat is ook goed voor de uitbreiding van de werkgelegenheid. Vanuit de gemeentelijke overheid wil het CDA belemmeringen en regels wegnemen. Het CDA staat zij aan zij met ondernemers. Door te investeren in onderwijs, opleiding en bijscholing zorgen we ervoor dat iedereen de kans krijgt zich verder te ontwikkelen en mee te doen in de samenleving. Werk moet lonen en werkgelegenheid moet voor iedereen beschikbaar zijn, van jong tot oud, van werkzoekende tot zij-instromer.

Financiën

Financiën spelen uiteraard een belangrijke rol in het realiseren van bestaanszekerheid. Het CDA vindt het belangrijk dat de overheid een ondersteunende rol speelt, door eerlijke voorwaarden te creëren waarin iedereen kan bijdragen aan de samenleving. Dit vraagt om verantwoorde overheidsfinanciën, waarin zowel sociaal beleid als economische groei elkaar versterken. Wij pleiten voor een zorgvuldige besteding van belastinggeld, zodat we effectief kunnen investeren in armoedebestrijding, sociale vangnetten en voorzieningen voor kwetsbare groepen. Armoede bestrijden doen we door niet alleen financiële steun te bieden, maar ook door mensen de mogelijkheid te geven om hun eigen situatie te verbeteren.

Kortom, het CDA zet zich in voor een economie die mensen in staat stelt een waardig en zelfstandig leven te leiden, waarin solidariteit en rechtvaardigheid centraal staan. Wij geloven dat een sterke lokale economie, verantwoorde overheidsfinanciën en werkgelegenheid de basis vormen voor een samenleving waarin iedereen mee kan doen.

Bestaanszekerheid en armoedebestrijding

Het CDA hecht veel waarde aan een samenleving waarin mensen zich betrokken voelen bij elkaar en verantwoordelijkheid nemen voor elkaar. In onze gemeente leven ook mensen onder de armoedegrens. Een groot deel van hen heeft problematische schulden. Veel regelingen en toeslagen (lokaal/landelijk) komen niet bij de doelgroep terecht. Zonder bestaanszekerheid kun je niet meedoen in de samenleving. Iedereen moet toegang hebben tot basisvoorzieningen. Samenwerking tussen lokale organisaties is nodig om een breed vangnet te vormen en sociale cohesie willen we bevorderen. Door het vereenvoudigen van lokale regelingen, individuele begeleiding en financiële ondersteuning kunnen we mensen helpen om vooruit te komen.

Onze CDA-plannen

- We stimuleren een actief sportief, cultureel en welzijnsleven zodat inwoners kunnen blijven meedoen.
- We versterken verenigingen met centrale trainingen bestuurswerk en verzekeringen.
- We bieden stageplekken, werkervaringsplekken en contracten in het gemeentehuis.
- We zetten in op het combineren van sport-, gezondheid-, armoede-, welzijn-, onderwijs en minimabeleid.
- We zorgen ervoor dat voor inwoners goed inzichtelijk is waar zij terecht kunnen voor hulp bij financiële problemen (bijvoorbeeld door dit expliciet te vermelden op de website).
- We bundelen regelingen overzichtelijk en communiceren hierover in begrijpelijke taal.
- We organiseren met publieke en private partners één lokaal loket waar inwoners informatie, advies en hulp kunnen krijgen bij de aanvraag van overheidsregelingen en om de weg naar hulporganisaties te vinden.
- We stimuleren het gebruik van de Voorzieningenwijzer, want dit geeft besparingen.
- In de communicatie met onze inwoners maken we live contact via brieven of telefonisch.
- We benutten premies en werkarrangementen om inwoners met afstand tot de arbeidsmarkt aan het werk te krijgen en werkervaring op te laten doen.
- Inzet van armoedebelief combineren wij met beleid dak- en thuislozen.
- We zetten in op het combineren van regelingen en toeslagen met als einddoel: 1 aanvraag per huishouden.
- We willen kwetsbare inwoners helpen grip te krijgen op hun financiële situatie door het bieden van financiële educatie en ondersteuning.
- We maken het aanvragen van inkomensregelingen eenvoudiger en voorspelbaarder. Waarbij we uitgaan van vertrouwen en geen zware en kostbare controles invoeren, maar steekproefsgewijs controleren.
- De schuldenindustrie verdient geen plek in onze gemeente. We bieden geen ruimte aan gokbedrijven.

Verantwoordelijk financieel beleid

Het CDA staat voor een verantwoordelijk financieel beleid. Geld van onze inwoners kunnen we maar één keer uitgeven. Dat moet sober en degelijk worden beheerd. Doe je dat niet dan moeten komende generaties de schulden van huidige generaties oplossen. Verantwoordelijk en sober financieel beleid houdt wel in dat gemeenten moeten investeren in ruimte om te wonen en te ondernemen. Dat geeft een gezonde basis voor voldoende inkomsten in de toekomst. Zodat dan ook solidair en sociaal beleid kan worden uitgevoerd.

Evenwichtige belastingen en heffingen

Het CDA staat voor eerlijke belastingen en heffingen. De begroting van een gemeente is vaak voor driekwart afhankelijk van inkomsten van het Rijk. Lokale heffingen en belastingen dragen dus relatief weinig bij. Het CDA kiest ervoor dat deze lokale heffingen en belastingen eerlijk worden verdeeld en besteed moet worden aan de doelen waarom ze worden geheven. De afvalstoffenheffing is er voor de afvalverwerking en niets anders.

Ook vindt het CDA dat er een duidelijke relatie moet bestaan met de hoogte van leges en de kosten die door onze gemeente worden gemaakt. Toeristen en arbeidsmigranten maken gebruik van voorzieningen van onze gemeente, denk aan zorg, wegen en openbare faciliteiten zoals toiletten en prullenbakken. Daarom heffen we verblijfsbelasting voor het houden van recreatief nachtverblijf (toeristenbelasting), maar ook voor het houden van nachtverblijf voor huisvesting van arbeidsmigranten en anderen die niet in de Basisregistratie Personen (BRP) zijn ingeschreven.

Ontwikkeling OZB

- Het CDA wil de OZB (onroerendezaakbelasting) zo laag mogelijk houden. Het raakt direct de koopkracht van gezinnen en huishoudens. Wij streven ernaar dat de OZB niet meer stijgt dan de inflatie. Een eventuele lastenverhoging moet ervoor zorgen dat belangrijke voorzieningen in stand worden gehouden. Voorzieningen die bijdragen aan onze samenleving.

Veel gemeenten hebben financieel zware jaren achter de rug. Dit komt ook doordat taken van de rijksoverheid overgedragen zijn maar daarbij of te weinig financiële middelen zijn verstrekt of de zorgvraag enorm is toegenomen. Gemeenten merken heel goed dat wie betaalt, bepaalt. Lokale beleidsvrijheid om voor en met je inwoners beleid te ontwikkelen is zeer gering. Daarom zal het Rijk duidelijkheid moeten geven en fors meer moeten investeren in de lokale overheid in de komende jaren.

Onze CDA-plannen

- Een sterk en vitaal centrum behouden in onze verzorgingskernen als onderdeel van de lokale gemeenschap. Onze gemeente dient waar mogelijk ondersteunende activiteiten te ondernemen zoals het opknappen en goed onderhouden van een centrum. Dit kan ook worden ondersteund door voldoende parkeermogelijkheden waar een goede balans tussen autoverkeer en fietsverkeer dient te zijn.
- Een passend winkelbestand is cruciaal voor de leefbaarheid in een kern. Onze gemeente handelt proactief bij de instandhouding van een gezond winkelbestand door bijvoorbeeld vergunningverlening, concentratiebeleid of parkeerbeleid.
- Er komt een integrale visie op bedrijventerreinen met toekomstperspectief voor kleinere bedrijventerreinen.
- We stimuleren maatschappelijk verantwoord ondernemen en sociaal ondernemerschap. We vormen met elkaar een gemeenschap waar iedereen zoveel mogelijk mee zou kunnen doen. We zijn niet alleen economisch gedreven, maar ook waardengedreven.
- Het CDA stimuleert en ondersteunt de vestiging van lokale bedrijven. Dit is goed voor de lokale economie en met name ook voor de lokale werkgelegenheid. Lokale bedrijven ondersteunen vaak ook het lokale verenigingsleven.
- Gemeenten moeten ruimte krijgen om bedrijfsafval zelf op te halen door ondernemers afvalstoffenheffing te laten betalen (een speciaal tarief voor ondernemers). Bedrijven moeten nu een eigen contract afsluiten, terwijl het uiteindelijk toch op één hoop komt. Ook vanuit milieuoogpunt is dit wenselijk, het vermindert de verkeersbeweging aanzienlijk.
- We geven meer bekendheid aan het centraal gemeentelijk steunpunt voor ondernemers. Om ervoor te zorgen dat bedrijven zo goed mogelijk hun weg kunnen vinden binnen onze gemeente, is het belangrijk om onze gemeentelijke dienstverlening op orde te hebben.
- We nemen kleine ondernemers in onze gemeente mee bij gemeentelijke aanbestedingen. Vaak zijn gemeenten gebonden aan grote inkooptrajecten waar alleen landelijke aanbieders de mankracht en kennis hebben om daarop in te schrijven. We willen het mogelijk maken om ook kleine ondernemers gemakkelijker te laten meedoen bij gemeentelijke aanbestedingen.
- We schrappen onnodige vergunningen. Regels zijn belangrijk, maar als overheid zijn we samen verantwoordelijk voor een goede facilitering van inwoners, bedrijven en organisaties die actief zijn in onze gemeente. Dat betekent dat de regels waaraan voldaan moet worden duidelijk zijn, maar we moeten altijd alert blijven op nut en noodzaak van de regels die in het leven zijn geroepen. In een aantal gevallen kunnen deze regels overbodig zijn.

